සුහුරු සර

.LK ව්‍යාපෘතියක්

අන්තර්ජාලය තුළ ඔබ සහ ඔබේ දරුවා

සහයෝගීතාව

Ministry of Education Sri Lanka

fusion Sarvodaya ICT4D Movement

.LK

අන්තර්ගතය

01 අන්තර්ජාලය හඳුනා ගනිමු

02 අන්තර්ජාලය ඔබේ දරුවාට වැදගත් වන්නේ ඇයි?

03 ඔබේ දරුවන් අන්තර්ජාලය තුළ ආරක්ෂිතව තබා ගන්නේ කෙසේද?

04 අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු වෙනත් කරුණු

අන්තර්ජාලය හඳුනා ගනිමු

අන්තර්ජාලය යනු එකිනෙකට සම්බන්ධ පරිගණක ජාලයන්හි එකතුවකි.

එම ජාලයන් හරහා එක් පරිගණකයක සිට තවත් පරිගණකයකට තොරතුරු හුවමාරු කරගත හැකිය.

අන්තර්ජාලය හඳුනා ගනිමු

ඔබට අන්තර්ජාලය හරහා ලෝකයේ ඕනෑම තැනක සිටින අයෙකු සමඟ සම්බන්ධ විය හැකිය.

ඔබ අන්තර්ජාලය හරහා ලබා ගන්නා සේවාවන් මොනවා ද?

රාජ්‍ය තොරතුරු කේන්ද්‍රය

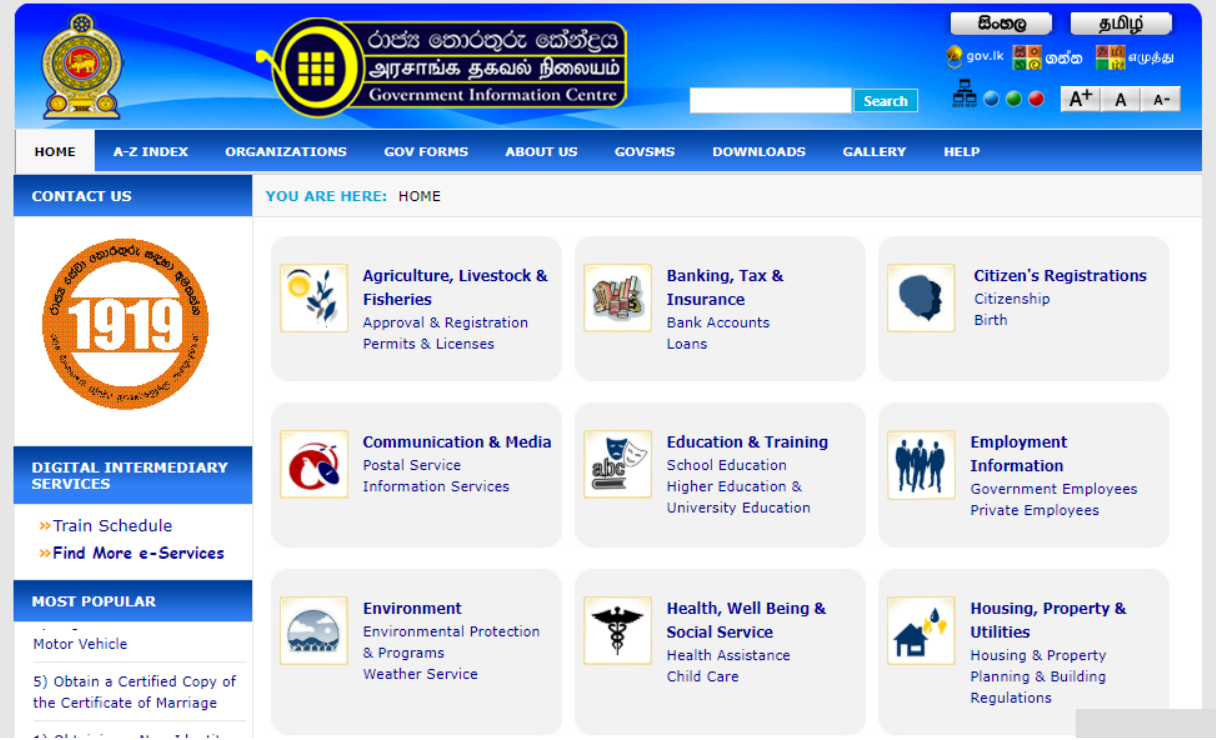

ශ්‍රී ලංකා රජයේ ගැසට් පත්‍රය

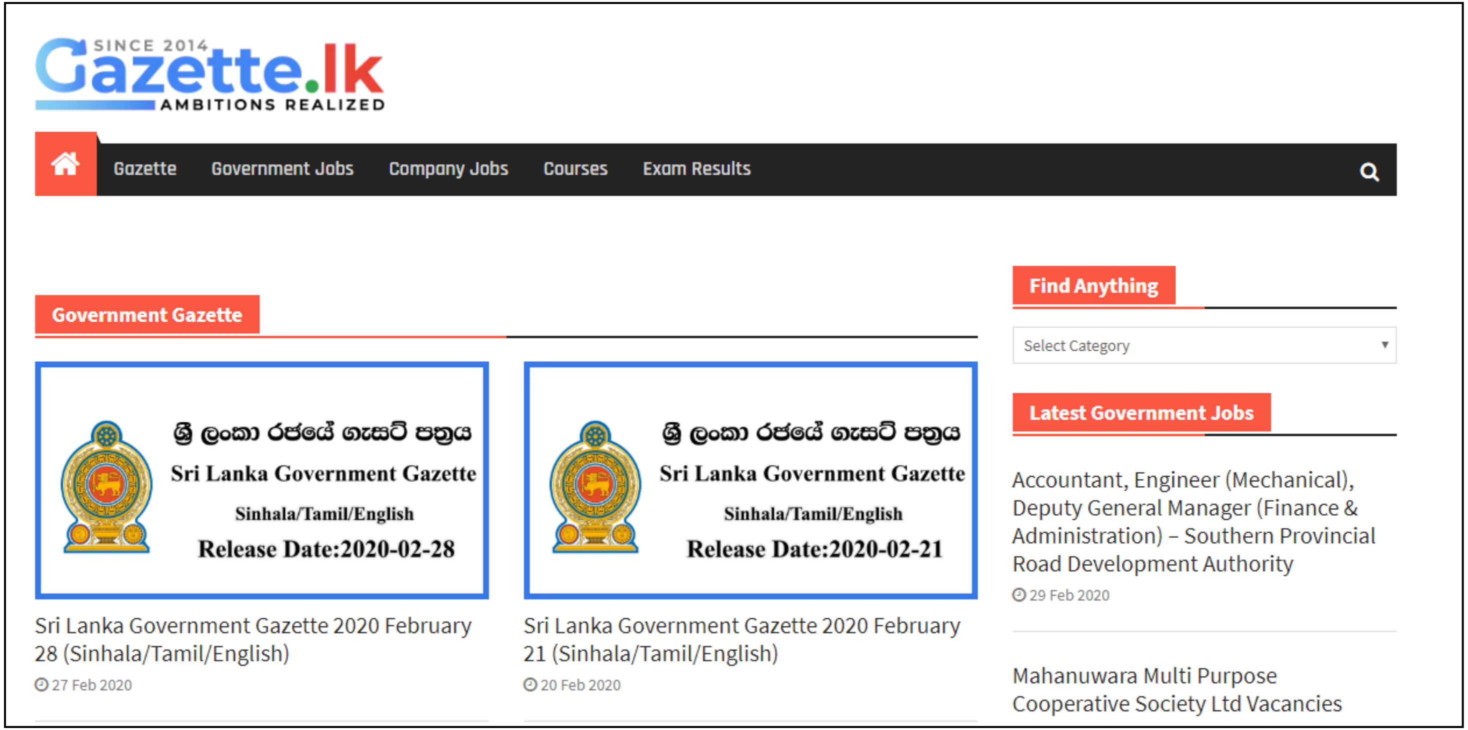

මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව

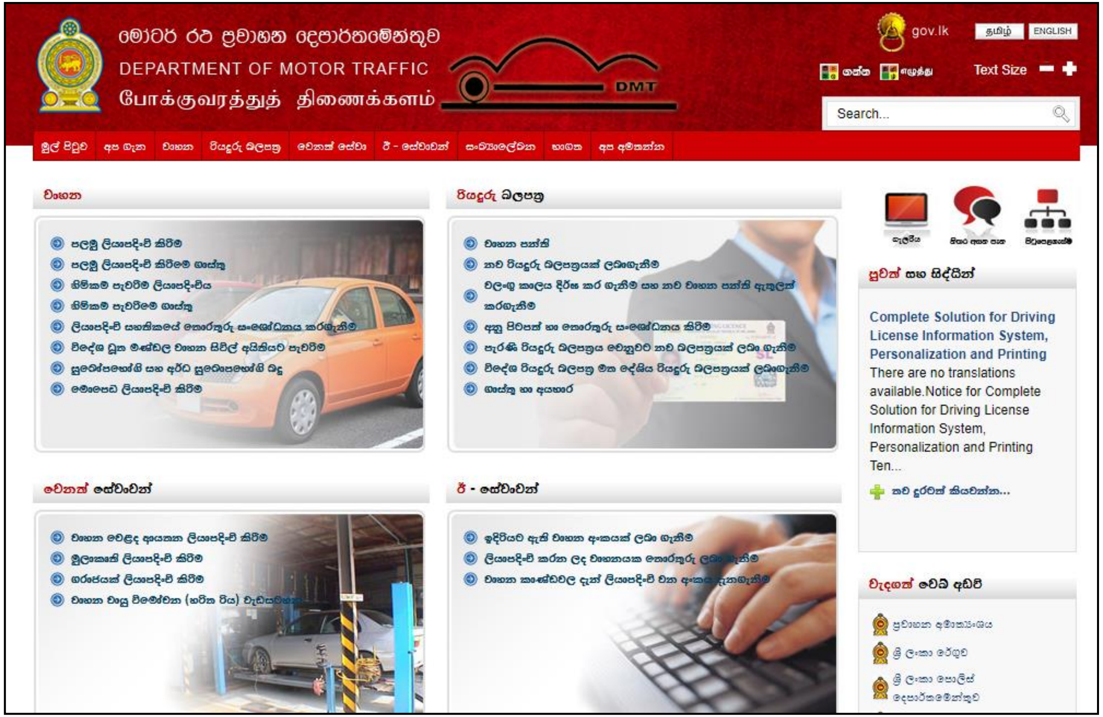

අන්තර්ජාලයේ බහුලව භාවිතා වන වෙනත් සේවාවන්

- **Electronic mail / e-mail (විද්‍යුත් තැපැල)**
  - Gmail, Yahoo! Mail, Outlook
- **Online Shopping**
  - Amazon, eBay, wOw, MyDeal, daraz, etc…
- **Chat / Calls (Audio/Video)**
  - WhatsApp, Viber, Skype, Messenger, Imo, etc…

ජනප්‍රිය සමාජ ජාලා වෙබ් අඩවි

LinkedIn යනු වෘත්තීය හා ව්‍යාපාරික වෘත්තිකයන් සම්බන්ධ කිරීම සඳහා විශේෂයෙන් නිර්මාණය කර ඇති සමාජ ජාලයකි

Facebook යනු අපට අදහස් පළ කිරීමට, ඡායාරූප බෙදා ගැනීම වැනි කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන සමාජ ජාල වෙබ් අඩවියකි

Twitter වෙතින් කුඩා පරිමාණ බ්ලොග්කරණ සේවාවන් නොමිලේ සපයන අතර එය අපට **tweets** නමින් කෙටි සටහන් විකාශනය කිරීමට ඉඩ සලසයි

Instagram යනු ඡායාරූප හුවමාරු කිරීමේ යෙදුමකි, එමඟින් අපට පින්තූර සහ වීඩියෝ බෙදා ගැනීමට ඉඩ සලසයි

ජනප්‍රිය සමාජ ජාලා වෙබ් අඩවි

WhatsApp/ Viber යනු මිතුරන් අතර පණිවිඩ හුවමාරු කරගැනීමට සහ **voice** ඇමතුම් මෙන්ම වීඩියෝ ඇමතුම් ලබාගැනීමට පහසුකම් සලසන සේවාවන් වේ.

YouTube යනු අපට නොමිලේ වීඩියෝ නැරඹිය හැකි වෙබ් අඩවියකි. අධ්‍යාපනයට වැදගත් වන විවිධ පාඩම් මාලා, **Music** වීඩියෝ, අහාර වට්ටෝරු පිළිබඳ වීඩියෝ වැනි විවිධ වීඩියෝ මෙහි ඇතුලත් වේ.

අන්තර්ජාලය ඔබේ දරුවාට වැදගත් වන්නේ ඇයි?

ඔබේ දරුවා අන්තර්ජාලය භාවිතා කළ යුතු යැයි ඔබ සිතනවාද?

අන්තර්ජාලය ඔබේ දරුවාට වැදගත් වන්නේ ඇයි?

- තොරතුරු රාශියකට ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව.

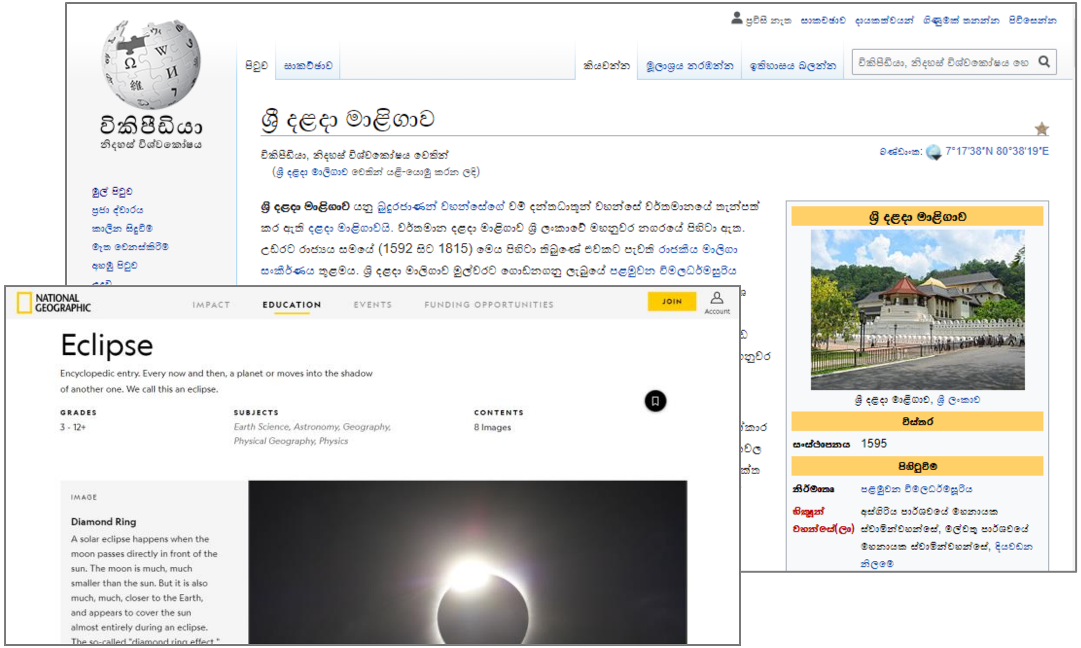

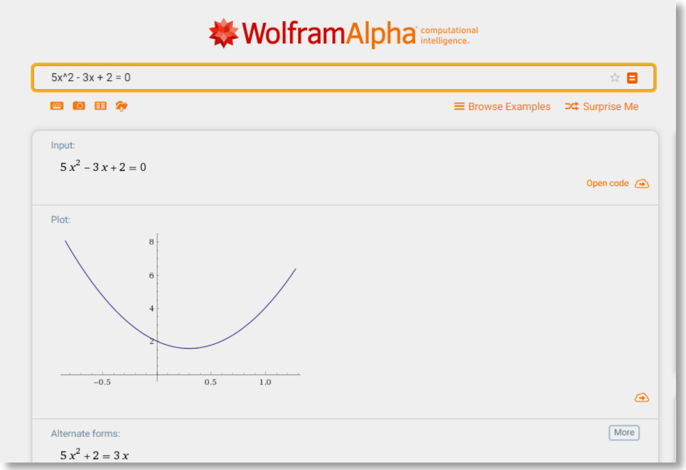

අන්තර්ජාලය ඔබේ දරුවාට වැදගත් වන්නේ ඇයි?

- **අන්තර්ජාලය හරහා ලබා ගතහැකි අධ්‍යාපන පහසුකම් (Online Education)**

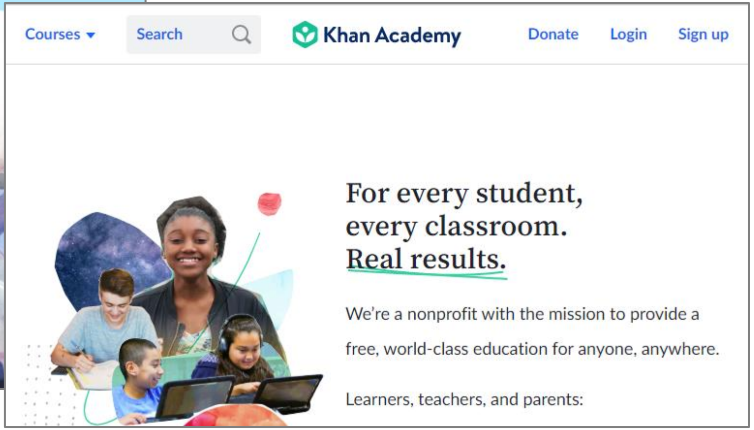

අන්තර්ජාලය ඔබේ දරුවාට වැදගත් වන්නේ ඇයි?

- විවිධ යෙදුම් (WhatsApp, Viber, Messenger) හරහා සන්නිවේදන කටයුතු ඉතා පහසුවෙන් සිදු කිරීමට.
- කාලීන තොරතුරු පිළිබඳ දැනුවත් වී සිටීමට. (dailymirror.lk, newsfirst.lk, bbc.com, edition.cnn.com)
- ප්‍රශ්න සහ පිළිතුරු සංසද. (Questions and answer forums)

StackExchange

ඔබේ දරුවන් අන්තර්ජාලය තුළ ආරක්ෂිතව තබා ගන්නේ කෙසේද?

- ඔබේ දරුවන් හට පරිශීලනයට නුසුදුසු වෙබ් අඩවි පිලිබඳ කියා දී ඒ පිලිබඳ ඔවුන් සමඟ විවෘතව කතා කරන්න.
- අන්තර්ජාලයේ හමුවන ආගන්තුකයන් මිතුරන් නොවන බව දරුවන් හට පැහැදිලි කර දෙන්න. කිසි විටෙකත් ඔවුන්ගේ නම, ලිපිනය, දුරකථන අංකය වැනි පුද්ගලික තොරතුරු හෙළි නොකළ යුතු බව ඔවුන්ට අවධාරණය කරන්න.

ඔබේ දරුවන් අන්තර්ජාලය තුළ ආරක්ෂිතව තබා ගන්නේ කෙසේද?

- ඔබේ දරුවා අන්තර්ජාලය පිරික්සීමේ දී එයට ඔබත් දායක වන්න. ඔවුන්ගේ වයසට වඩාත් ගැලපෙන වෙබ් අඩවි වෙත ඔවුන්ව යොමු කරන්න. එය පවුලේ කාලයක් බවට පත් කරගන්න.
- නුසුදුසු අන්තර්ගතයන් සඳහා දරුවන් හට සීමාවන් නියම කරන්න
- ඔබේ දරුවාගේ තිර කාලය (screen time) සීමා කරන්න.

ඔබේ දරුවන් අන්තර්ජාලය තුළ ආරක්ෂිතව තබා ගන්නේ කෙසේද?

[YouTube Kids හි තිර කාලය සීමා කරන ආකාරය]

ජනප්‍රිය web browser කිහිපයක් හඳුනා ගනිමු

Google Chrome බ්‍රව්සරය

Google සමාගම විසින් හඳුන්වා දී ඇති වෙබ් බ්‍රව්සරයයි. දැනට පවතින ජනප්‍රිය ම වෙබ් බ්‍රව්සරය මෙය වේ.

Microsoft Edge

මයික්‍රොසොෆ්ට් සමාගම විසින් Microsoft Windows 10 සඳහා හඳුන්වා දී ඇති වෙබ් බ්‍රව්සරයයි.

Firefox වෙබ් බ්‍රව්සරය ඔබට ගැලපෙන පරිදි වෙනස් කිරීමට හැකි බ්‍රව්සරයකි. දෙවන වඩාත් ජනප්‍රිය බ්‍රව්සරය ලෙස මෙම ප්‍රචලිත වේ.

Apple සමාගම විසින් හඳුන්වා දී ඇති Safari වෙබ් බ්‍රව්සරය Apple උපාංග සඳහා මූලික වශයෙන් භාවිතා වේ.

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු වෙනත් කරුණු

- ඔබගේ බ්‍රව්සරයේ **Flash, Active X** සහ **JavaScript** හැකි නම් අක්‍රිය කරන්න.
- මෙවැනි ක්‍රමලේඛන භාෂා යොදා ගනිමින් හැකර්වරුන් හට ඔබගේ පරිගණකයට ඉතා පහසුවෙන් ඇතුල් විය හැකිය.

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු වෙනත් කරුණු

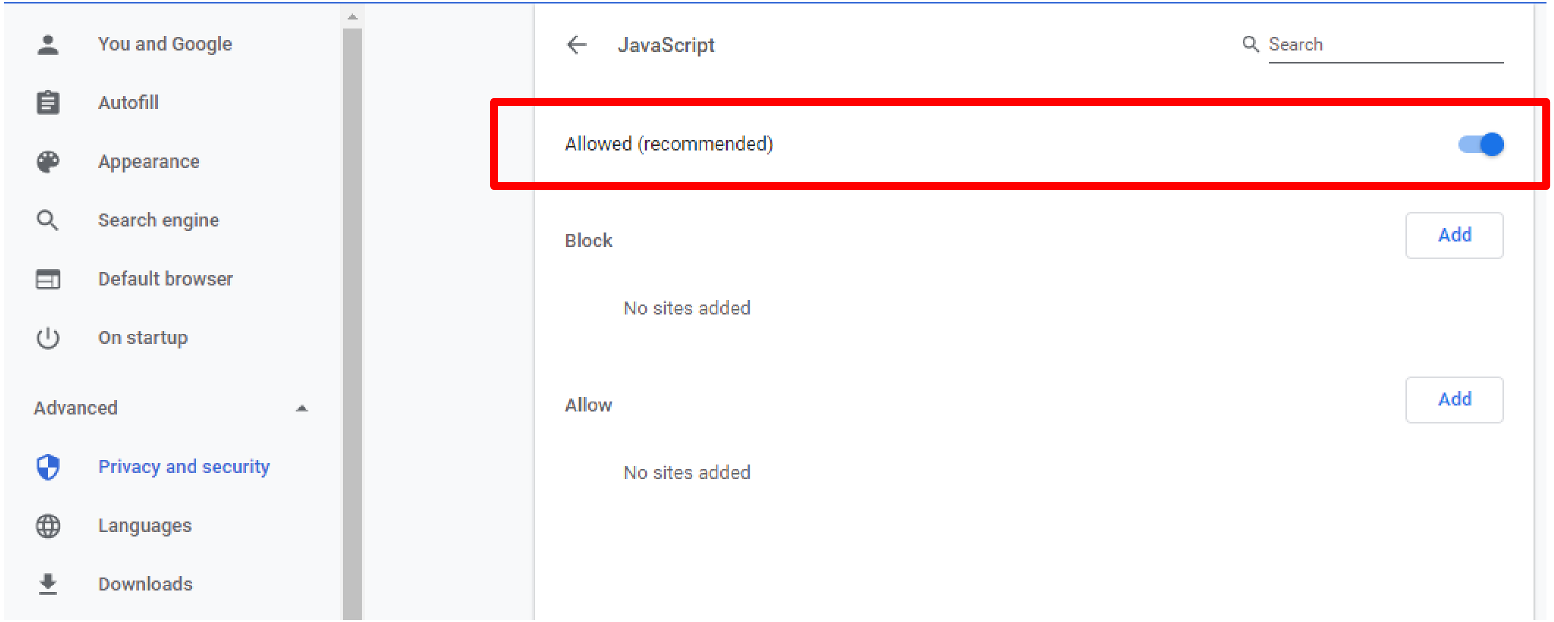

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු වෙනත් කරුණු

- අන්තර්ජාලයේ විටින් විට දිස්වන දැන්වීම් අවහිර කිරීමට ඔබේ බ්‍රව්සරයට දැන්වීම් අවහිරකයක් (adblocker) යොදාගන්න.

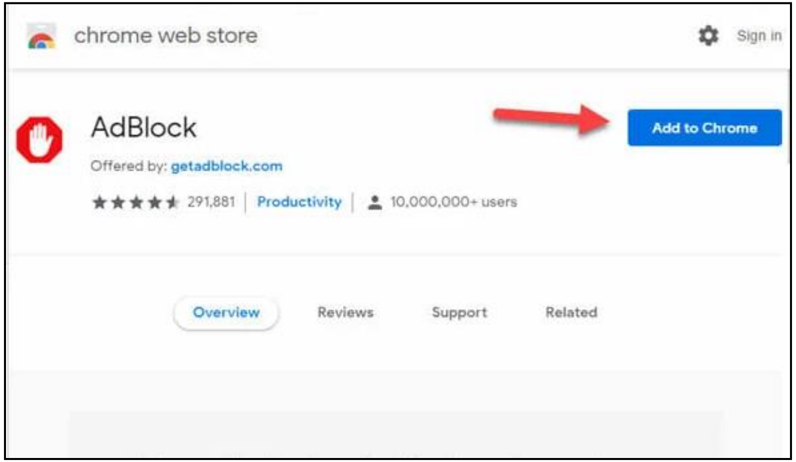

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු වෙනත් කරුණු

- හැකි සෑම විට ම විශේෂයෙන් අන්තර්ජාලයෙන් භාණ්ඩ මිළ දී ගැනීමේ දී HTTPS මගින් වෙබ් අඩවිය ආරක්ෂා කර ඇතිදැයි සැළකිළිමත් වන්න.

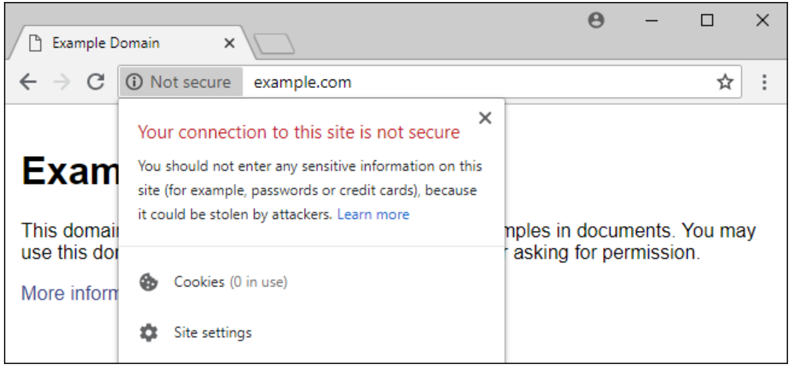

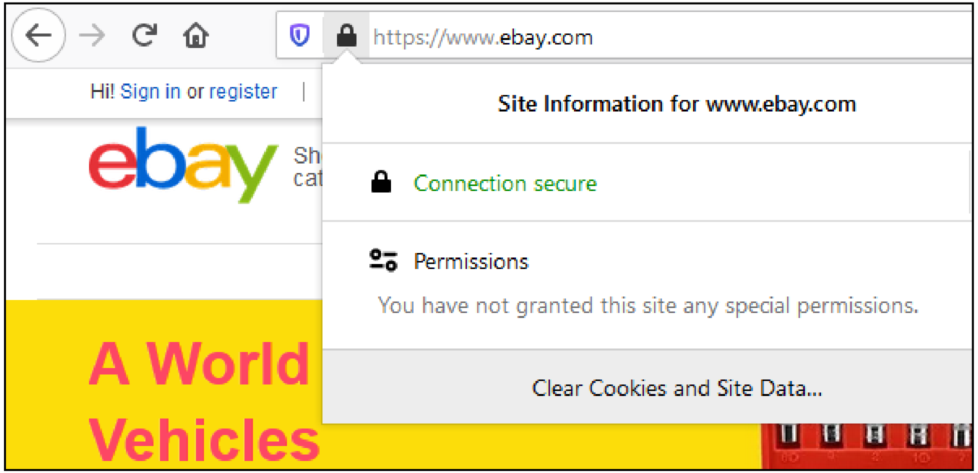

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු කරුණු

ඔබ අන්තර්ජාලයට සම්බන්ධ වන්නේ ජංගම දුරකථනයකින්ද? එසේනම් මේ පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන්න.

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු කරුණු

- ඔබගේ ජංගම දුරකථනයට විවිධ යෙදුම් (Apps) download කිරීමට පෙර එහි ඇති අනෙකුත් පරිශීලකයින්ගේ අදහස් (user reviews) කියවන්න.

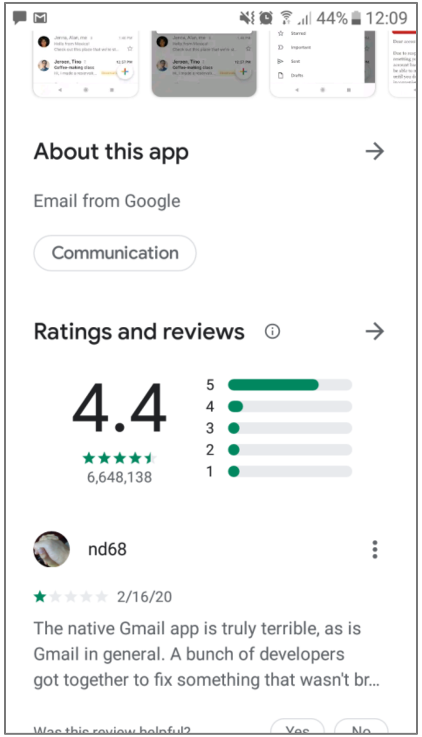

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු කරුණු

- **ඔබගේ ජංගම දුරකථනයට යෙදුම් download කිරීමේදී එයින් ඉල්ලා සිටින අවසරයන් (permissions) කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.**

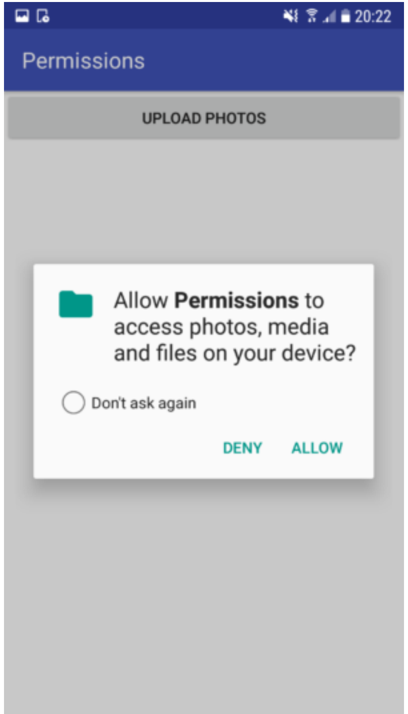

අන්තර්ජාලය භාවිතයේදී සැලකිය යුතු කරුණු

- **ඔබගේ ජංගම දුරකථනයට පිවිසුම් මුරපදයක් (PIN, finger print, etc...) යොදන්න.**
- **පිළිගත් App stores (Google play or Apple App Store) වෙතින් පමණක් යෙදුම් download කරන්න.**
- **ඔබේ ජංගම දුරකථනයේ මෘදුකාංග යාවත්කාලීන කරන්න.**

අන්තර්ජාලයේ හතුරු මිතුරෝ

හිතවතී

“මටත් අන්තර්ජාලය නිසා ප්‍රශ්නයක් ඇතිවෙලා....මගේ ඉ-මේල් එක හැක්වෙලා ...එහමත් නැත්නම් නරක විදියට වෙනස් කරපු මගේ පින්තූරයක් මූණු-පොතේ(facebook) පළ කරලා....මම කාටද කියන්නේ?”

‘හිතවතී’ ඉදිරිපත් වෙන්නේ අන්තර්ජාලය භාවිතා කරන ඔබගේ, විශේෂයෙන් කාන්තාවන්, තරුණියන්, යොවුන් වියේ දරු දැරියන් හා බාලවයස්කරුවන් වෙනුවෙන්...

help@hithawathi.lk

011-421-6062

ස්තූතියි!

training@nic.lk